

V 9
3483

345/1

Propositiones Theologicæ

R E P E T E N T E S

E T C O N F I R M A N T E S O R T H O .

doxam doctrinam responsionum, quæ à D. P H I L I P P O M E L A N T H O N E scriptæ sunt ad III. V.

& VI. articulum Bavaricæ inquisitionis, de quibus in celeberrima Academia

V V i t e b e r g e n s i

P R A E S I D E

Henrico Maio Sangerhusano D.

P R O L I C E N T I A A C C I P I E N D I

Gradum Doctorum in Theologia publica disputatione, hora & loco consuetis, die XXII. Januarij.

R E S P O N D E B U N T

M. Petrus Streuberus Soldinus, Ecclesie Soranae Pastor.

M. Paulus Auleander Nissenus.

M. Wolfgangus Franzius Plauensis,

V V I T E B E R G A E

Ex Typographia Matthæi VVelaci.

M. D. LXXXXI.

IIII.

ARTICVLVS.

An credant firmiter & sine dubi-
tatione, & doceant, quod Sancta Romana &
Catholica Ecclesia mandat credi,
& præcipit?

Ad quem respondebit M. PETRVS

STRUBERVS.

I.

Dvo sunt hominum genera, qui audientes & cre-
dentes DEVM ex genere humano, voce mini-
sterij, sibi Ecclesiam colligere, à qua rectè agno-
scatur, invocetur & colatur, & extra quam, non
sit salus neq; vita æterna, aliquam de ea cogitationem suscipi-
unt.

II.

Vnum piorum est, alterum hypocritarum.

III.

Pij, quorum corda regenerantur per Evangelium & Spiritum
sanctum, gratias DEO, pro hoc ingenti beneficio, agunt im-
mortales, agnitaq; ejus misericordia & bonitate, per Fi-
lium Mediatorem promissa, maximæ sibi curæ esse debere ex-
istimant, ut sint & maneant vera membra ejus cœtus: juxta il-
lud Davidis: *Quam petij à Domino, hanc requiram, ut habi-
tem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ, ut videam
voluptatem Domini, & visitem templum eius. Psal. 27. v.
4. Et, Elegi abjectus esse in domo DEI mei, magis quàm
habitare in tabernaculis impiorum, Psal. 84. v. 11.*

A 2

Hypo-

Hypocritæ verò, se vel ἐν δειλίματι vel ἐν δειλίματι ὁ δέξεται
 u. ὁξ; vel ἐν δειλίματι ὁ εὐδξός, filios Dei, hoc est, veræ Ecclesiæ
 membra fieri existimant: Nec voce DEI & scripturæ tes-
 timonijs regi, & ad verbum divinitus patefactum se alligari
 volunt, sed eo neglecto sibi idola sculpunt, & cultus fingunt
 sine verbo DEI: suasq; opiniones & traditiones non tantum
 pluris faciunt quam verbum DEI, sed etiam acerbissimo odio
 prosequuntur eos, qui diuersum senserint.

V.

Hinc inde vsque ab Abelo semper dimicatum fuit
 acerrimè de Ecclesia & certa norma doctrinæ, cultuum &
 morum: quod bellum longè atrocissimum in hac delira senecta
 mundi, propter tyrannidem & idolatriam impietatemq; Pono-
 tificiorum, recrudit.

VI.

Querunt enim belli isti Hierophantæ, ut patet ex impio
 quarto articulo. Bavaricæ inquisitionis. An (quorum fides ipsis
 suspecta est, & quibus propter Evangelicæ veritatis agnitio-
 nem & confessionem periculum aliquod attrahere cupiunt)
 credant firmiter & sine dubitatione, & doceant, quòd Sancta
 Romana & catholica Ecclesia mandat credi & præcipit?

VII.

Ad hanc quæstionem, ut nas ὁδὸς & perspicuè respon-
 deatur, necessarium esse videtur, primum, paulò diligentius,
 rationem nominis Catholicae Ecclesiæ & Catholicorum in-
 quirere: Deinde per ἀνάλογον quæstionem istam resolvere, ut
 insidijs, quas & hæ ἑτεράσαι & impij Concilij Tridentini am-
 phyctiones, veritati seruant, detectis, multiplex fidei, & præ-
 cepto

ceptorum rituum humanorum confusio vitetur, & quid inter
ea sit discriminis ob piorum oculos ponatur.

VIII.

Appellatio nominis, ^{ita dicitur} idem significare, quod uo-
ni universale, notissimum est. Ejus verò usum & significatio-
nem, quando de Ecclesia dicitur, quadruplicem esse animad-
vertimus.

IX.

PRIMO: Catholicae Ecclesiae nomen saepe ad omnes do-
minum temporum DEI electos transfertur, siue sub vete-
ri, siue sub novo Testamento vixerunt: Et in quorum nume-
ro sunt, non tantum qui nunc vivunt electi, aut deinceps vi-
aturi sunt in terris usque ad finem mundi: Sed etiam qui in
Domino obdormiverunt & jam in caelis agunt, fruentes so-
latio Luc. 16. v. 25. & letissimum ac gloriosum diem fina-
lis liberationis Ecclesiae, suaeque carnis ad vitam aeternam re-
surrectionem expectantes. Hac ratione Abel, Noë, A-
bram, Moses, David & similes non minus sunt membra
Catholicae Ecclesiae, ac Petrus, Paulus, Iohannes & alij py,
qui post Christum exhibitum vixerunt, vel adhuc vivunt, &
doctrinam Evangelij de Christo Mediatore fuerunt am-
plexi. Nam unum sunt cum Christo corpus, cujus membra
multa sunt, & per unum Spiritum ipsi & intra sese congluti-
nata.

X.

DEINDE, peculiari quodam modo usurpatur de Eccle-
sia novi Testamenti, quae voce Evangelij ex genere humano,
post Christi ad caelos ascensionem, est collecta, & complectitur

A 3

uni ver-

universalem gentium vocationem, toties à Prophetis prædicitur. Etiam, quando in suis concionibus regni Messiae amplitudinem describunt, & illud ab alijs politijs seu imperijs mundanis discernunt.

XI.

Hanc, ipsa appellatio ab Ecclesia veteris Testamenti distinguit. Nam hæc in politia Iudaica, pertinente ad Israëlitas, certo loco spacioq; angustissimo erat conclusa, & ad templum Hierosolymitanum quasi affixa, quo, vsque ad natum Messiam, omnes ter singulis annis convenire oportebat: Levit. 23. v. 2. & Deut. 16. v. 2. Illa verò post Christum exhibitum, non est vel loco certo, vel certæ formæ politiæ alligata, neq; tantum posteros Abrahamæ, aut unius Iacobi familiam: sed Iudæos & gentes, cuiuscunq; rationis aut regionis sub Sole, simul comprehendit.

XII.

Ideo enim Apostoli à Christo Domino in universum terrarum orbem fuerunt ablegati, ut prædicarent in nomine ipsius resipiscentiam & remissionem peccatorum apud omnes gentes, incipiendo ab Hierusalem. Luc. 24. v. 47. juxta vaticinia prophetarum, Davidis, Psal. 50. v. 2. & Psal. 110. v. 2. Item Esa. 2. v. 3. & Mich. 4. v. 2. Et Paulus gentium doctor 1. Timoth. 2. v. 7. Et 2. Timoth. 1. v. 11. ait: per Christum qui est pax nostra, utraq; factum esse unum, intergerini parietis septo, quod inter Iudæos & gentes erat, soluto. Ephes. 2. v. 14.

XIII.

Ac consentaneum est, Apostolos gravi consilio nomen Ecclesiæ Catholice, symbolo adscripsisse. Nam id ad Iudæorum prærogativam contundendam & ad gentium vocationem asserendam, & ad prædictionum Propheticarum de omnibus

in omnibus nationibus juxta promissionem, in unum populum in Christo cooptandis, Veritatem contestandam, mirifice facere videtur: quod caput controversiæ, veterem in primis Ecclesiam temporibus Apostolorum plurimum exercuit.

XIIII.

TERTIO: Impropiè & quidem κατ'ἔξοχὴν veteres quandoque particulares Ecclesias appellarunt Catholicas: idque non ἀπλῶς promiscuè, sed tantum κατὰ τὴν, quatenus contra Hereticorum detestandas depravationes, fundamentum fideliter retinuerunt & custodierunt. Unde Orthodoxæ fuerunt appellatæ. Nam Catholicæ appellationem, singulari alicui Ecclesiæ quantumvis puræ tribuere, nimis insolens est atque ἀκυροῦς: cum singulæ Ecclesiæ tantum partes sint unius illius Catholicæ, quæ in novo Testamento per totum terrarum orbem est dispersa, & nulli loco certo alligata.

XV.

Hinc nomen Catholicæ Ecclesiæ oppositum fuit primum Hereticis, qui ab una illa fide & vera doctrina Catholica, in scriptis Prophetarum & Apostolorum comprehensa, discedebant, suumque errorem pertinaciter defendebant: quales erant Ariani, Macedoniani seu πνευματομάχοι, Nestoriani, Eutychiani, & similes. Deinde Schismaticis, quales fuerunt Novatiani, Donatistæ, & id genus alij, qui magna temeritate, reliquis cæteribus exclusis, Ecclesiam totam, suis tantum conventibus circumscribebant.

XVI.

QUARTO: Patres nomine Catholicæ Ecclesiæ usos reperimus, quando ipsis sermo fuit de particularibus Ecclesiis, quibus Catholica constat, & quas omnes catholica suo quasi ambit.

ambitu continet, quibuscunq; tandem orbis partibus sunt colle-
ctæ, sive Orientales sive Occidentales, sive Græca sive Latina,
sive Romana sive Corinthiaca, sive Cretensis sive Carthagi-
nensis &c. dicatur. Vnius enim illius Catholicæ seu univer-
salis sunt quasi partes, sicut & omnes simul, velut unicum cor-
pus constituunt.

XVII.

Nulla autem prorsus ratione, Romana Ecclesiæ, qualis
nunc est, Catholicæ appellatio competit. Nam etsi Ecclesiæ
nomen ei relinquas quantumvis impuræ, propter externam
nominis Christiani professionem: de quo tamen postea nobis
videndum erit: tamen cum singularis sit, non autem tota seu
universa Ecclesia, non minus ineptè Catholicam dixeris, quam
si Parrhisios universum regnum Gallicum: aut mare Britan-
nicum vel Tyrrhenum (quod mediterranei tantummodo pars
est) unum & idem cum Oceano: aut unum in aliquo cœtu, uni-
versum cœtum, aut pedem vel brachium totum corpus appel-
la veris.

XVIII.

Cumq; Heretici sint, qui vel unicum, vel etiam plura fi-
dei Christianæ capita sic oppugnant, ut errores suos cum fun-
damento pugnantes pertinaciter tueantur: Schismaticum
verò eum, ut Canones loquuntur, non separatio sed causa fa-
ciat, atq; ideo Schismatici rectè possint nominari etiam illi,
qui depravationibus suis legitimam discessionis occasionem
alijs dederunt: hac ipsa etiam in significatione vocabuli, fal-
sissimè sibi Catholicæ Ecclesiæ nomen arrogant Pontificij.
Nam propter errores multiplices & manifestos planè ever-
tentes fundamentum veræ & Catholicæ fidei, quos furiosè tu-
entur,

entur, ^{et} ~~et~~ ^{et} ~~et~~ ^{et} ~~et~~ sunt: omnium verò maximè schismatici
etiam sunt, propterea quod ambitione & avaritia excacati,
sevitiam plus quàm Neronianam erga alias Ecclesias rectè
sentientes exerceant: sicut infra ea de re pluribus agetur.

XIX.

Quod cum ita sit, ut quidem luce meridiana clarius esse
constat, detestandam esse judicamus Pontificiorum tum ar-
rogantiam, tum impudentiam, quod eã cum suo capite veram,
sanctam, unicam, Catholicam & Apostolicam Ecclesiam
constituere ausint: cui fideles per univèrsam terrarum orbem
absq; contradictione credere & obedire debeant.

XX.

Nam id neque de veteri & ubiq; celebrata illa sancta
Ecclesia Romana, si adhuc hodie extaret, dicere licet, cum
tantum sit membrum Ecclesie universalis sub uno capite
Christi. Ideoque exemplum tantum esset puritatis doctrinæ
& cultuum, non regula neq; norma fidei. Ejus etiam ministri
non potiores essent aliarum Ecclesiarum ministris: de quibus
Petrus ait: pascite DEI gregem qui penes vos est, curam il-
lius agentes non coactè sed libenter, nos turpiter affectantes
lucrum, sed prompto animo, neq; ut dominantes Cleris, sed ut
qui sitis exemplaria gregis. 1. Pet. 5. v. 2.

XXI.

Hæc inter se conferentes & de illis attentè cogitantes,
statim deprehendunt insidias, quas ~~et~~ ^{et} ~~et~~ ^{et} isti, de industria
simplici veritati struunt, confundendo Romanam & Catholi-
cam Ecclesiam. Etsi enim restrictionem addere videntur, dum
quæerunt, an credant & doceant, quod Sancta Romana Ec-
clesia credit & præcipit: tamen intelligunt agmen Pontifi-
cium,

etiam, penes quod sit unum vasti custodia mundi & suprema
totius orbis terrarum Monarchia & potestas ἀρχὴ καὶ δυνάμις con-
dendi fidei articulos ac constituendi novos cultus & leges quas
velit, & à quo, de mandato Christi, cui pater omnia subjecerit,
imperatorem & reges omnes, potestatem & jus tenendi regna
accipere oporteat. XXII.

Tantam auctoritatem, quam Pontificij in alios Episco-
pos & Ecclesias, non solum jure divino se habere vanissimè
nugantur: sed etiam de necessitate salutis esse credendam, im-
pudentissimè contendunt, Christum Dominum, neque Petro
neq; per Petrum successoribus ejus concessisse, constanter asse-
rimus. XXIII.

Et quia Ecclesia Romana, annos sexcentos, illa præemi-
nentia & potestate in alias Ecclesias caruit, (Nam ante Pho-
cam illam non habuit) nec eam Orthodoxæ Ecclesiæ in illa un-
quam agnoverunt, sed intrepidè ambiciosi Episcoporum Ro-
manorum conatibus & studijs restiterunt, ideo ne nunc qui-
dem nos Romanam Ecclesiam universi orbis Ecclesiam &
caput agnoscimus, nec ejus decreta, ut universalis Ecclesiæ
decreta recipimus.

XXIII.

Quàm multa etiam Romana Ecclesia opinionum por-
tenta & tetra Idola introduxerit, & magna tyrannide stabi-
liverit, testantur non tantum manifestæ prophanationes. Co-
næ Dominicæ: quales sunt ἀγρολατρεία, hoc est panis conse-
cratio, in pompa Theatrica adoratio, missæ privatæ, eorumq;
mundinationes variæ pro vivis & mortuis, ad quæstum ac-
commodatissimæ, & execrandum sacrilegium, calicis usu,
maximæ

maximæ parti generis humani negatis: Verùm etiam impiæ
leges de cælibatu & ciborum discrimine, quas Paulus vocat
ἐπιπορευτικά, ἁπομνηστικῶν 1. Timoth. 4. invocatio mortuorum
prorsus Ethnica, cultus statuarum, ritus monastici et similes nœ-
nie, quas in immensum Romanæ Ecclesiæ superstitio cumulavit.

XXV.

Talium monstrorum aliqua, omninò vetustioribus Græ-
carum Ecclesijs fuerunt ignota: aliqua verò ne nunc quidē ab
ipsis approbantur, etsi vident quorundam imprudentiã, poste-
rioribus multorum perniciosorum errorum occasionem dedisse.

XXVI.

Nequaquã igitur omnia credenda, probanda & docenda sunt,
quæ Romana Ecclesia, h. e. agmen Pontificium odio doctrinæ
Evangelicæ ardens, credit, probat & docet. Plurima enim
habet quæ ex diametro cum fundamento doctrinæ Christianæ
divinitus traditæ, & Orthodoxæ seu Catholicæ Ecclesiæ con-
sensu pugnant, & vel manifestam idolatriam, vel supersti-
tionem confirmant.

XXVII.

His insidijs, quæ sub titulo Romanæ Ecclesiæ latent, de-
tectis, diligenter porrò cavendum est, ne confusio fidei & præ-
ceptorum de ritibus humanis, quæ ὑπερλόπτι habet, & quam
adversarij astutè tegunt, simplicioribus alium laqueum iniiciat
& imponat.

XXVIII.

Aliud enim est loqui de Fide: aliud de præceptis rituum, quæ
humana autoritate sunt instituti, & quorum magna est varietas.

XXIX.

Fides complectitur sapientiam veræ Ecclesiæ propriã de
omnibus articulis doctrinæ Christianæ, per Filium Dei ex im-

B 2

mensa

mensa misericordia & bonitate prolatam, & scriptis Prophe-
tarum & Apostolorum comprehensam, ut sit norma cultuum
& morum, & per quam ex genere humano DEO colligatur
aeterna Ecclesia, Deum agnoscens & celebrans, & quae per
& propter nomen Filij Mediatoris habeat vitam aeternam.

XXX.

Haec breviter quidem, attamen perspicue repetita est, in
Symbolis, Apostolico, Niceno & Athanasiano: quibus omni ex
parte consentiens est doctrina nostrarum Ecclesiarum, quae
extat in confessione anno 1530 Augustae Vindelicorum Cas-
solo V. exhibita, & magis magisque in publicis imperij collo-
quijs, & alijs principum Germaniae conventibus à sordibus
pontificiae idololatriæ & superstitionis purgata & declarata
est: quam etiam totius Ecclesiae Catholicae vocem esse, indubi-
tanter pronunciamus.

XXXI.

In ea adhuc Dei beneficio stamus, Deumque verum in vo-
camus, & ijs, quos ipse praecepit cultibus, eum colimus, nosque
salvos fore, & in universali mortuorum resurrectione, glorio-
so fidelium coetui aggregatos, in aeternum, Deum & filium
ejus Iesum Christum redemptorem nostrum, visuros esse, plane
confidimus.

XXXII.

Interea toto abhorremus pectore ab omnibus fanaticis o-
pinionibus, quae pugnant cum Symbolis, & politicum ordinem
vertunt: quales sunt opiniones Monachorum & Anabapti-
starum.

XXXIII.

Fidem etiam nostram, non humana autoritate, aut man-
datis Ecclesiae, sed perspicuo verbo DEI debere niti, (tametsi
Ecclesiam Catholicam docentem pie audimus) & sinceræ ve-
tustatis.

rustatis testimonijs confirmari affirmamus: juxta illud Pauli,
qui vult infirmos a firmiteribus confirmari, Rom. 14. v. 1.

XXXIII.
Nullius enim hominis tanta est autoritas, ut sine grandi
sacrilegio & contumelia nominis diuini, ullam illius partem
possit mutare, ne dum suis insulsis opinionibus obruere, &
tandem prorsus abolere ausit.

XXXV.
Præcepta verò de ritibus seu traditionibus humanis sunt
canones Ecclesie, & in his potissimum decreta Pontificum &
Episcoporum, de quibusdam pietatis, ut dicebant, exercitijs,
& operibus in vita publica & privata.

XXXVI.
Horum magna est varietas. Alia enim iubent coli Idola,
& invocari mortuos & statuas. Alia præcipiunt onera, quæ si-
ne peccato sustineri non possunt: ut lex de impuro calibatu, quæ
ingentium miseriarum causa fuit ihs, qui huic vitæ generi pa-
rum se idoneos esse sentiebant. Alia loquuntur de rebus, qua-
rum usus medius est, h. e. quæ voce DEI neq; præcepta neq;
prohibitæ sunt: ut sunt, vesci carnibus, uti veste communi,
aut veste monastica.

XXXVII.
Etsi autem priores duos gradus propter manifestam im-
pietatem & tyrannidē aliaq; incommoda gravissima statim
reijcimus: tamen ne tertium quidem simpliciter recipimus, cum
habeat admixtos errores perniciosissimos, de merito, cultu &
necessitate: quia scriptum est: Fugite Idola I. Cor. 10. v. 14.
Et, precio redempti estis, nolite fieri serui hominum, I. Cor. 7.
v. 23.

B 3

Nec

XXXVIII.

Nec opus est in hoc quæri ~~in~~ seu moderationem quandam, sicut Gerson fecit, qui, quod ingentem acervum istorum rituum seu traditionum, tristissimam in hominibus modestis conscientiarum carnificinam esse animadverteret, alias traditiones ornatus, alias verò necessitatis causa institutas esse scriptum reliquit.

XXXIX.

Nam vox divina Ecclesiam suam alligavit ad legem & ad testimonium, Esa. 8. v. 20. seu quod idem est, ad doctrinam Filij DEI, Matth. 17. v. 5. Episcopis verò hanc potestatem ferendarum legum de quibusdam ritibus, prorsus adimit inquiring: In præceptis meis ambulate: & in præceptis patrum vestrorum nolite incedere, Ezech. 20. v. 19.

XL.

Ac certum est hanc libertatem in Evangelio esse sancitam, ne ulla præcepta rituum seu traditionum humanarum recipiantur cum opinione meriti, cultus, & necessitatis.

XLI.

Eos verò ritus, qui vel tranquillitatis vel disciplinae vel boni ordinis causa humana autoritate instituti sunt, & sine peccato, quo conscientia coram DEO fiat rea, observari, & extra scandalum quoque, cum natura sua sint in differentes, mutari aut prorsus omitti possunt, Ecclesiae nostrae retinent, ijsq; locum aliquem concedunt, sed ut absit superstitio & alij errores pugnantes cum verbo DEI, & Ecclesiae sua relinquatur libertas.

XLII.

Nam natura rationalis intelligit ordinem & scit causas,
propter

propter quas ordo congruens cum aliarum Ecclesiarum exemplo sit amandus.

XLIII.

ἑυταξία etiam illa, quam Paulus requirit, inquiens: πάντες ἐν Χριστῷ ὡς καὶ τὰ ἑξῆς γινώσκω, I. Cor. 14. in Ecclesia esse debet, eorumque petulantiam, qui, ut Gnesias Athenis contraria festa publicis celebrare solitus est, cum scandalo infirmiorum illam turbant, se verè coercendam esse judicamus.

XLIII.

Nam in talibus traditionibus honestis & utilibus, ministris obedientiam deberi concedimus, dum videlicet non sine gravi causa ab eis discedatur.

XLV.

Semper igitur vericultus quos DEVS instituit, discernendi sunt à traditionibus humanis, & retinendum discrimen, inter Ceremonias quæ sunt juris divini, & inter ritus, si-
ve antiquissimis temporibus ab Apostolis aut eorum discipulis traditos, si-
ve multis seculis post ab Episcopis introductos, qui sunt humani juris.

XLVI.

In illis non licet Ecclesie mutare vel formam vel materiam, ut in scholis loquuntur: Sed in his pro ratione temporum suam Ecclesia habet libertatem, quædam vel mutandi vel omittendi: sicut suo loco aliquando hac de re pluribus dicetur.

Articulus

Articulus V.

Ad quem respondebit M. PAVLVS
AVLEANDER.

XLVII.

Sed de responsione ad quartum Bavaricae inquisitionis articulum haecenus: sequitur ut de quinto etiam videamus.

XLVIII.

Queritur: An credant extra illam Ecclesiam, nec salutem, nec remissionem peccatorum esse: Et quod omnes qui se sci- entes & volentes ab ea sejungunt, sint damnandi, ut haeretici & schismatici.

XLIX.

Hic imprimis admonendi sunt p̄y, ut iterum sibi diligenter caveant à tetra Ecclesiae Christi, & synagoga Pontificiae confusio- ne, quam adversarij doctrinae Evangelicae perpetuò faciunt, impe- rioribus eò facilius ut imponant.

L.

Putant enim omnes salvandos oportere esse coniunctos Ro- mana Ecclesiae, quam Catholicam, nimis impudenter vocant, eamq̄ ad Pontificem, tanquam ad supremum caput, & ordinari- am Episcoporum successionem alligatam esse fingunt: quam etiam errare posse negant, & à cuius decretis nemini piorum licere disces- dere vehementer contendunt.

LI.

Hanc v̄negoxlō, ut antea dictum est, cum ipsis non conce- damus, negandum etiam omnino statuimus, quod extra illam, quam Pontificij imaginantur Ecclesiam, & cuius titulum & di- gnitatem suo tantum satellitio ascribunt, non sit salus, neq̄ remis- sio peccatorum, h. e. quod non alibi sint querendi salvandi, & he- redes ad vitam aeternam electi, nisi in ipsorum cœtibus.

Tam

LII.

Tam enim non sunt vera & Catholica Dei Ecclesia, quam non erant, testimonio et iudicio Christi, Pontifices, Pharisei, & Sadducei, in populo Iudaico, etiamsi sibi hunc titulum vendicabunt & in Ecclesia dominabantur, suam subinde ordinariam successionem iactantes.

LIII.

Causa, huius in Pontificios à nobis prolata sententia, quia alibi exposita sunt, non necesse esse indicamus hoc in loco ut denuò repetantur, ne sicut imperiti Cytharædi chorda oberrare videamur semper eadem, & lectori fastidium aliquod moueamus.

LIIII.

Quemadmodum autem Zacharias, Simeon, Anna prophetissa, Elizabeth, Ioseph, Maria, & eorum auditores, ijg. numero paucissimi, si ad cæteram multitudinem conferantur. Verè erant Catholica, hoc est, orthodoxa Ecclesia, quia doctrinam Prophetarum in ipsius genuino sensu fideliter retinebant, & cõtra Phariseorum & Sadduceorum corruptelas & errores, à quibus dissentiebant, constanter tuebantur; ita nostras Ecclesias verissimè esse veram DEI Ecclesiam, distinctam à cæteris idolatricis & blasphemis, & in ea salutem & remissionem peccatorum credentibus dari, indubitato credimus & gloriamur.

LV.

Nam doctrinam Propheticam & Apostolicam in ipsius vero intellectu quoque retinent, quam sciunt esse ipsissimam vocem Filij DEI, colligentis sibi per eam ex genere humano Ecclesiam dato Spiritu Sancto, qui per illam semper efficax fuit & etiamnum est, sanctificans omnium temporum electos fide, in ipsorum cordibus, et nova luce iusticie et vitæ accensa eosq., sub uno capite Christo consocians Ephe. i. v. 9. & 10. etiamsi huius doctrine patefactiones & propagationes fuerunt diverse & Ecclesia interdum plus minusue lucis habuit.

LVI.

Retinet etiam legitimum usum sacramentorum & obedientiam ministerio debitam iuxta Evangelium. C Hæc

LVII.

Hæc enim sunt signa Ecclesiam Dei in his terris monstrantia, adeo ut in quacumq; hominum congregatione illa apparuerint eam sanè veram Dei Ecclesiam nominandã: & quanto illa servantur puriora, tantò verius eam, Dei Ecclesiam esse appellandam, quam verò minus, tanto magis quoq; illa à perfectione Ecclesie Dei declinare & discedere existimemus.

LVIII.

Quare summam nobis Pontificij oratores faciunt iniuriam contendentes nos qui à Romano Pontifice, eiusq; regno impio & idolatrico discessionem fecimus, unitatem Ecclesie catholice solvissè, & atrocium criminum schismatos & hæreseos esse reos factos, & propterea damnand. 50

ELIX.

Fædissimè enim hallucinantur quod veram Ecclesie catholice unitatem, non in perpetuo consensu Fundamenti h. e. approbatione integri corporis doctrina, seu articulorum fidei, aliorumq; mandatorum divinorum agnitione, sed in obedientia illa impia & superstitiosa, quæ Pontifici tanquam summo Monarchæ seu capiti iuxta ipsius leges præstanda est, consistere imaginantur.

LX.

Nos vero non ab Ecclesia catholica verbum Dei incorruptum & symbola amplectente defecisse; sed synagogam malignantium & idololatrarum, veram Ecclesiam persequentium, reliquisse fatemur.

LXI.

Huius secessionis cause sunt, non levitas, nec aliqua cupiditas, vel potentia Episcoporum obtrectandi, & pacem publicam turbandi studium: sed mandata divina. Non habebis Deos alienos coram me. Exod. 20. v. 3. Et, Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum. Exo. 20. v. 7. Cavete à Pseudoprophetis, Matth. 7. v. 15. Fugite ab idololatria, 1. Cor. 10. v. 14. Si quis aliud Evangelium docuerit anádruxa sit, Gal. 1. v. 8. & 9. Qui non adferit hanc doctrinam, ne recipite eum in domum, nec Xóigw ei dicite.

2. Ioh.

2. Ioh. 1. v. 9. Speculamini in dissidiis & scandalorum autores preter doctrinam, quam vos didicistis, & declinate ab eis Rom. 6. v. 17. Nec commisceamini cum ijs, qui se fratres nominant, & sunt vel scortatores, vel idololatra. 1. Cor. 5. v. 11. Ne impari iugo cum infidelibus copulemini, 2. Cor. 6. v. 14. et v. 17. Exite e medio eorum & separamini, dicit Dominus, Esa. 52. v. 11.

LXII.

Nam haec dicta sunt immota regule, & uniuersaliter obligant omnes homines, ac de voluntate Dei nos erudiunt, nec ullam vel dispensationem, vel exceptionem admittunt. Ideoq; ipsis necessario fuit obtemperandum.

LXIII.

Postea accesserunt etiam aliae cause, non minus graves, quibus nostri maiores a Romana Ecclesia separationem facere coacti sunt, ut inexplebilis Episcoporum, Monachorum & similium aule Pontificiae gnathonum, sub Religionis praetextu, avaricia, detestanda ambitio, tyrannis, vita eorum Sodomitica, & alia multa scelera, quorum mentione non potest non animus pius corroborari.

LXIII.

Non enim diutius extremam illam & impiam Romanistarum seruitutem sustinere poterant, nec luce Euangelij accensa, tantorum idolorum, & parricidiorum, quibus sese polluunt, qui se catholicos esse profitentur, dum ob coniugij usum & traditiones humanas, innocentissimos homines crudelissime interficiunt, ulterius socij esse uolebant, ne aliorum peccatis participantes, eorum plagis etiam accipiant, Apoc. 18. v. 4.

LXV.

Regulam hanc, licere ab ordinaria potestate & Ecclesiae gubernatoribus, quando tradunt impiam doctrinam, & idola defendunt, ac pro eorum propagatione, seruitiam erga recte sentientes exercent, discedere, & illis aduersari, falsaq; dogmata refutare, propositis & assertis ueris sententijs, utraq; manus amplectimur & defendimus.

LXVI.

In ijs verò de quibus inter nos & Pontificios adhuc contro-
vertitur, semper ad Ecclesiam, & alios pios, qui non sunt fascina-
ti falsis opinionibus & rem intelligunt, ex animo & non simulate
provocamus, eorumq; iudicijs, verbo Dei confirmatis, nos subijci-
mus.

LXVII.

Et tantisper donec aliquis non defugit Ecclesie iudicium, non
posse eum appellari hostem aut schismaticum aut hereticum; ex
Christo Magistro nostro unico didicimus: Si Ecclesiam non audierit,
sit tibi velut Ethniscus & Publicanus Matth. 18. v. 17.

LXVIII.

Porrò quod adversarij nobis rituum dissimilitudinem ob-
ijciunt qui humana autoritate Episcoporum vel etiam Synodorum
introducti sunt, parum mouemur neq; enim hi sunt de essentia
unitatis Ecclesie, neq; ad eius constitutionem necessarij.

LXIX.

Hac enim necessitas, libertati Christiana ut supra quoq; di-
ctum est adversatur, & ad vitam spiritualem ne tantillum facit
cum fides et vita eterna in corde enã sine illis accendi possint. teste
Christo Luc. 17. v. 20. Regnum Dei non venit μετὰ παρατηρίας
σώσεως. Et Paulo Rom. 14. v. 17. Regnum Dei non est esca & po-
nus, sed iustitia & pax & gaudium per Spiritum sanctum.

LXX.

Quare Irenaei Episcopi Lugdunensis in Gallia παρρησιασ-
probamus, qui Victorem Episcopum Romanum reprehendit, quod
Ecclesias Asiaticas seu orientales, quod non eodem tempore cum
Romana Ecclesia diem Paschatos celebrarent excommunicare au-
sus fuit, ut refert Eusebius lib. 5. cap. 26.

LXXI.

Probamus etiam eiusdem Irenaei breve sed celebratissimum
dictum, idq; omnibus humanarum traditionum generibus rectissi-
me opponi censemus: ἡ διαφωνία τῆς ὑμετέρας, τῶν ὀρθόδοξων τῆς πίστε-
ως σωτῆριον. Hoc est, dissonantia eorum non tollit sed commendat
concordiam fidei.

Articu-

Articulus. VI.
Ad quem Respondebit M. VVOLFFGANGVS
FRANZIVS PLAVENSIS.

LXXII.

Veniamus etiam ad VI. articulum, in quo queritur: An credant Catholicam Ecclesiam esse apud hos qui nunc a^lversantur Romana Ecclesia & Episcopis qui presunt ordinaria successione: an vero apud illos Christianos, qui nominantur Catholici & retinent unitatem Ecclesie, obedientes vni Romano Pontifici.

LXXIII.

Positis & concessis ijs, qua antea & iam modo dicta sunt, responsio est facilis, sed ut ea fiat magis perspicua, duas illius partes facimus.

LXXIII.

Priorem affirmamus, posteriorem vero negamus.

LXXV.

Primo disertè fatemur, Deumq; huius assertionis & testem & iudicem facimus, eos qui nostrarum Ecclesiarum confessionem amplexi sunt, veriissime esse membra Catholicae Ecclesie Dei, & hoc tempore veram Dei Ecclesiam: iuxta illud Iohann. 10. v. 27. Oves meae vocem meam audiunt.

LXXVI.

Nec dubitamus quin in his ipsis caetibus, qui inter nos in nomine filij Dei congregantur, & in quibus vox Evangelij sonat integra, & in corrupta, & Sacramenta iuxta institutionem administrantur, & ministerio debita obedientia praestatur sint verè electi multi, placentes DEO & dilecti DEO in Filio Ephes. 1. v. 6. recte agnoscetes & invocantes eum, & qui sint haeredes vitae aeternae. Quos enim elegit, hos & vocavit, Rom. 8. v. 30.

LXXVII.

Et multorum confessio in supplicijs, ostendit praesentiam Spiritus Sancti, tanta ipsos fortitudine & robore fidei induentis, eos in impijs illecebris & terribilamentis mundi vincendis, confirmantis, ut acerbissimo & exquisitissimo suppliciorum genere, mil-

C 3

lies

lies mori maluit, quam fidem Christi abnegare, cum sciant se moriendo non interire, sed immortales per resurrectionem fieri, ut preclare dixit Athanasius in lib. de invocatione verbi.

LXXVIII

Nec vero ideo nostra Ecclesia non sunt membra Catholice Ecclesie Dei quia in aliquibus est infirmitas & ignorantia multiplex, dum modo non sit affectata: sed illi retineant fundamentum, sint dociles, veritatem quarant & audiant, nec ipsam agnitam oppugnent.

LXXIX.

Semper enim in hac vita in qua nulla est perfectio speranda, fuerunt, sunt & erunt in Ecclesia infirmi, & alij alijs plus lucis spiritualis habuerunt: quemadmodum constat in Apostolis & omnibus Sanctis magnam & infirmitatem & ignorantiam de regno Messie & cultibus Leviticis fuisse, ac propterea à Christo, ὀλιγοπίσω, esse sæpè nominatos.

LXXX.

Quod si vera esse Ecclesia non posset, eò quòd in illa multi sint infirmi, quemadmodum olim Cathari & hodie Anabaptistæ eiusmodi Ecclesie politiam imaginantur, in qua nihil desideretur, Apostolus certè infirmum fide non assumi, sed ex Ecclesia eijci iussisset. Rom. 14. v. 1, nec ipse Christus tanta patientia Apostolos tolerasset.

LXXXI

Tantum etiam abest ut propter dissidia, (quæ levissimorum quorundam ingeniorum petulantia, & ambitione, & instinctu diaboli, omnium blasphemiarum heresium & confusionum autoris, inter nostrarum Ecclesiarum doctores exarserunt, & à Pontificijs odiosè nobis obijciuntur) apud nos non esse Ecclesiam DEI ipsis concedamus, ut veram Ecclesiam vix posse esse existimemus, si nihil in ea dissidiorum sit vel fuerit unquam.

LXXXII.

Nam in agro, semine bono consito, nasci zizania, Matth. 13.

v. 13. & necesse esse ut eveniant scandala, Matth. 18. v. 7 & oportere hereses esse in Ecclesia, ut qui probati sunt, manifestant, ex Christo & Paulo, didicimus.

LXXXIII.

Retinendum itaq; esse statuimus discrimen, quod tradit Paulus 1. Cor. 3. v. 12. inquit: alium super aedificare super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam.

LXXXIII.

Quod verò ad alteram questionis proposita partem attinet, distinctione nobis utendum esse videmus. Sic enim non omnes qui se catholicos vocant, & Pontificis Romani, Episcoporumq; iurisdictionem agnoscunt, ex Ecclesia catholica excludimus, neq; damnamus: ita nec omnes indifferenter, ad eius societatem admitti, eiusq; vera membra esse posse, indicamus.

LXXXV.

Quare duos catholicorum gradus constituimus. Alij enim quorum Deus venter est, & qui sub religionis catholice pretextu, opum honorumq; suorum augmenta querunt, suorum ipsorum iudicio condemnantur, sunt manifesti defensores idolorum & errorum pugnantium cum mandatis divinis & articulis fidei, praesertim veritate iam patefacta, quam scienter repudiant & oppugnant, multoq; innocentium cruore sese pollunt.

LXXXVI.

Apud hos, etiamsi Ecclesia catholica titulum augustissimum sibi arrogat, & unitatem Ecclesiae se servare gloriantur, unius scilicet Pontificis decreta impia tanquam oracula caelestia suspicientes, non esse catholicam Ecclesiam, saepissimè iam dictum est, & nunc quoq; dicimus.

LXXXVII.

Alij verò, etsi ante lucem Evangelij accensam, in ipsorum caetibus vixerunt, & communium errorum contagia circumtulerrunt: tamen de fundamento melius, quam pleriq; alij senserunt & crassiores errores taxaverunt.

Hos

Hos non negamus esse membra Catholicae Ecclesiae, dum modo ignorantia agnita ad misericordiam, per & propter Filium Mediatorem promissam confugerint, suaq; peccata, non sanctorum, sed Christi meritis regi crediderint, Deumq; verum hac fide invocaverint.

LXXXIX.

Idem etiam de multis infirmis iudicamus, qui vel nunc sub impijs Pontificibus & Episcopis Evangelio adversantibus, vivere coguntur, atq; aliquam vere doctrinae scintillam retinent, & sunt dociles, & ab idololatria & parricidijs Pontificij agminis abhorrent.

XC.

De quocunq; .n. in quo aliquid saltem Christi est, bene sperare nos iubet Christiana dilectio, ac temerarium esse statuimus aliquem ex ijs precipiti quodam iudicio praegravari, cum certum sit, Deum non omnes uno eodemq; modo & tempore ad regni sui societatem vocare.

XCI.

Eos tamen hortamur ut exorta luce Evangelij doctrinam divinitus patefactam diligenter cognoscant & discant, suamq; infirmitatem vincant, nec suo exemplo Idolorum cultus & errores stabiliant, iuxta illud, 1. Cor. 10. Fugite idola.

XCII.

Iactitent igitur dignitatem & successionem suam in Ecclesia quantum volunt adversarij, nos utraq; consolatione constantissime confirmamur, & quod necesse sit agnita veritati obtemperare (blasphemia enim non remittitur) & quod iam patefactio errorum ostendat discrimen, inter membra verae Ecclesiae & blasphemos, quos certum est non esse de Ecclesia, etiamsi in Ecclesia sint, & in ea dominantur.

FINIS.

Pom Vg 3483, Ric

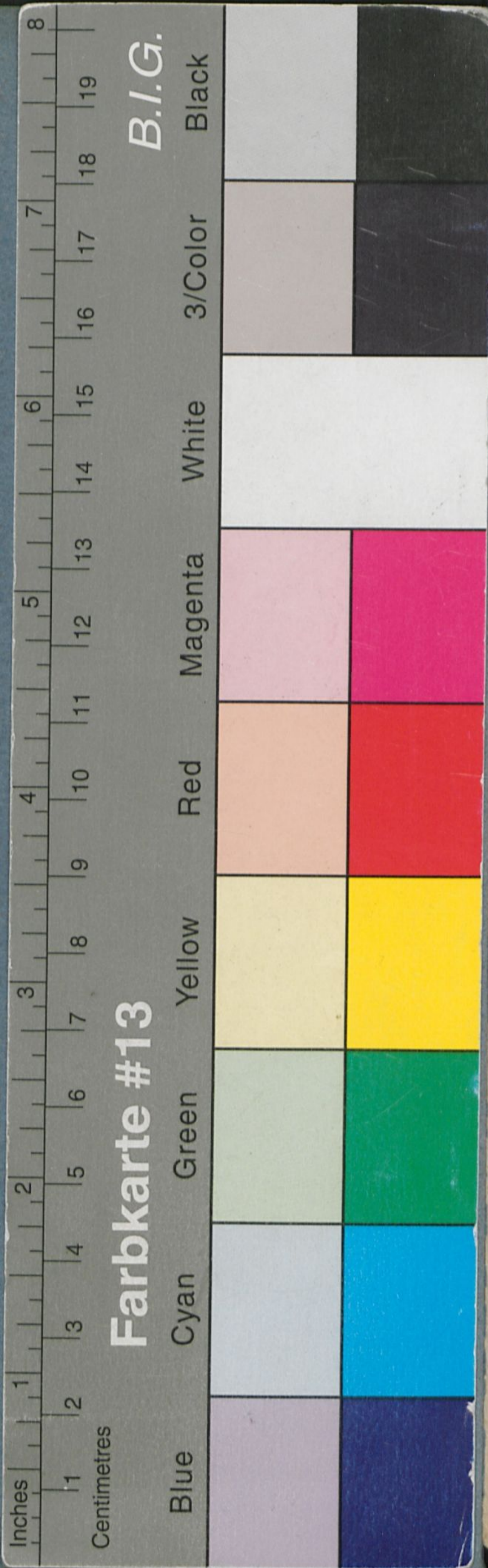
ULB Halle

3

003 139 557

345/11

Vg
3483

Propositiones Theologicæ
R E P E T E N T E S
E T C O N F I R M A N T E S O R T H O .
doxam doctrinam responsionum, quæ à D. P H I L I P P O M E L A N T H O N E scriptæ sunt ad IIII. V.
& VI. articulum Bavaricæ inquisitionis, de
quibus in celeberrima Academia
VVitebergensi

P R A E S I D E

Henrico Maio Sangerhusano D.

P R O L I C E N T I A A C C I P I E N D I
Gradum Doctorum in Theologia publica disputatione, hora
& loco consuetis, die XXII. Januarij.

R E S P O N D E B U N T

M. Petrus Streuberus Soldinus, Ecclesie Soranae Pastor.

M. Paulus Auleander Nissenus.

M. Wollfgangus Franzius Plauensis.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

VVIT E B E R G A E

Ex Typographia Matthæi VVelaci.
M. D. LXXXXI.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SOLE)